

Sectorplan 31 Gips

I Afbakening

Gips komt vrij bij het bouwen, renoveren en slopen van gebouwen en bouwwerken. Gips wordt aan de bron gescheiden (op de lokatie van de bouw- of sloopactiviteiten) of in een sorteerinstallatie afgescheiden. Gips komt in hoofdzaak vrij als puur gips in de vorm van gipsblokken, gipsplaten en pleisterwerk.

Onderstaand - niet limitatief bedoeld - overzicht bevat afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen in dit sectorplan, maar niet vallen onder dit sectorplan.

Voor deze afvalstoffen

zie...

RO-gips	Sectorplan 23: Reststoffen van kolengestookte energiecentrales Sectorplan 26: Rookgasreinigingsresidu van AVI's en slibverbrandingsinstallaties
Gemengd bouw- en sloopafval / gemengde sorteerfractie	Sectorplan 28: Gemengd bouw- en sloopafval en gemengde fracties
Cellenbeton	Sectorplan 32: Cellenbeton

II Minimumstandaard voor verwerking

De minimumstandaard voor het be- en verwerken van gips is nuttige toepassing door materiaalhergebruik, binnen de kaders van het beleidskader.

Voor gips dat niet voor hergebruik geschikt is, bijvoorbeeld omdat het is verkleefd met andere materialen zoals asbest- of tegelwerk, is de minimumstandaard storten op een daarvoor geschikte deponie.

III In- en uitvoer

Voor gips dat als Groene-lijst-afvalstof kan worden aangemerkt, is de procedure voor (voorlopige) nuttige toepassing beschreven in paragraaf 12.3 [#link#](#) van het beleidskader.

Voor in- en uitvoer voor (voorlopige) verwijdering, en die gevallen waarin voor (voorlopige) nuttige toepassing sprake is van de procedure van voorafgaande schriftelijke kennisgeving en toestemming, zijn het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures opgenomen in hoofdstuk 'Toetsingskader in- en uitvoer' [#link#](#) van het beleidskader. De uitwerking voor gips is:

(Voorlopige) verwijdering

Uitvoer voor storten is op grond van nationale zelfverzorging in beginsel niet toegestaan.

Uitvoer voor voorlopige verwijdering is in beginsel niet toegestaan op grond van nationale zelfverzorging wanneer als vervolghandeling een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort.

Invoer voor verwijdering is in beginsel niet toegestaan, omdat:

- storten niet is toegestaan op grond van nationale wettelijke bepalingen en/of omdat de overbrenging voor storten niet is toegestaan op grond van nationale zelfverzorging, en
- voorlopige verwijdering een te storten restfractie oplevert en het storten van de restfractie niet is toegestaan op grond van nationale wettelijke bepalingen en/of omdat de overbrenging voor storten niet is toegestaan op grond van nationale zelfverzorging.

(Voorlopige) nuttige toepassing

Uitvoer voor (voorlopige) nuttige toepassing is in beginsel toegestaan, tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort dat de mate van nuttige toepassing de overbrenging niet rechtvaardigt. Het toetsingskader hiervoor is paragraaf 12.6 [#link#](#) van het beleidskader.

Toepassing van gips bij de vervaardiging van mortels, die gebruikt worden als opvulling van ruimten, onder meer de toepassing in mijnen om bodemverzakking tegen te gaan, of toepassing van gips direct in zoutkoepels worden alleen aangemerkt als een handeling van nuttige toepassing voor zover gips daarbij in de plaats komt van primaire grondstoffen die anders voor het vervaardigen van de mortels hadden moeten worden gebruikt. Deze vervanging van primaire grondstoffen kan worden aangetoond door een bewijs van de bevoegde autoriteit ter plaatse of door een verklaring van de inrichting van verwerking waarin is aangegeven dat er sprake is van een opvulplicht. Uitvoer voor deze toepassingen is toegestaan. Indien niet is aangetoond dat er een opvulplicht is, wordt uitgegaan van (ondergronds) storten. In dat geval is uitvoer voor deze toepassingen niet toegestaan voorzover dit niet past binnen de kaders van paragraaf 21.3 [#link#](#) van het beleidskader.

Invoer van gips voor (voorlopige) nuttige toepassing is in beginsel toegestaan wanneer de verwerking in overeenstemming is met de Nederlandse minimumstandaard.

IV Achtergrond afbakening en omvang van de stroom

Omvang afvalstof

De totale jaarlijkse productie aan gips in de afvalfase in Nederland bedraagt ongeveer 38 kton (situatie 2006). Dit is gebaseerd informatie uit enquêtes en is mogelijk een onderschatting van alle gips uit de bouwnijverheid. Er zijn ook bronnen bekend met schattingen in de orde van 200 kton (situatie 2004).

Euralcodes

Voor de feitelijke afbakening is paragraaf I van het sectorplan bepalend. De in onderstaand overzicht genoemde Euralcodes kunnen betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan. Deze opsomming is indicatief. Wanneer aard en/of herkomst van een afvalstof in overeenstemming zijn met paragraaf I van het sectorplan, dan is niet van belang of de voor de afvalstof gehanteerde Euralcode al dan niet in dit sectorplan of in andere sectorplannen wordt genoemd.

Indicatief overzicht van Euralcodes

170801, 170802

Monitoring

De monitoring van gips vindt tweejaarlijks plaats via een enquête bij alle brekers en sorteerdere van bouw- en sloopafval en daarmee vergelijkend afval in Nederland. SenterNovem Uitvoering Afvalbeheer rapporteert tweejaarlijks over de monitoring en de resultaten [#link#](#).

V Overwegingen bij de minimumstandaard

BREF

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor gips zijn de in het kader van de IPPC-richtlijn [#link#](#) opgestelde 'BBT-referentiedocumenten (BREFs)' betrokken. Deze documenten zijn in de Regeling aanwijzing BBT-documenten [#link#](#) aangewezen als documenten waarmee rekening gehouden moet worden bij het bepalen van de BBT. Voor gips zijn geen als BBT aangemerkte bepalingen gevonden over de wijze waarop deze afvalstof verwerkt moet worden. De IPPC-richtlijn en daarop gebaseerde BREF's hebben dan ook geen gevolgen voor de toelaatbaarheid van bepaalde methoden van verwerking zoals deze in de minimumstandaard wordt vastgelegd.

Hoogwaardigheid van verwerking

De minimumstandaard voor gips sluit aan bij het streven naar het sluiten van kringlopen en het nuttig toepassen van afvalstoffen op een zo hoogwaardig mogelijke wijze en met zo min mogelijk verlies aan kwaliteit (zie ook het hoofdstuk 'Ketengericht afvalbeleid' [#link#](#) van het beleidskader). Verwerking van gips volgens de minimumstandaard vermindert het gebruik van primaire grondstoffen, zonder dat bewerkingen van de reststoffen nodig zijn die grote negatieve gevolgen voor het milieu hebben. De minimumstandaard is daarom milieuhygiënisch gezien gewenst.

Relatie tot de praktijk in Nederland / uitvoerbaarheid / bedrijfszekerheid

De minimumstandaard sluit aan bij technieken die operationeel zijn voor de be- en verwerking van gips en is daarmee uitvoerbaar en bedrijfszeker.

Voor gips is materiaalhergebruik goed mogelijk. Mits afvalgips niet te nat is, zijn er geen technische belemmeringen om afvalgips na bewerking als grondstof bij de productie van nieuw gipsplaat in te zetten. In Nederland gebeurt dit ook, zij het (nog) op beperkte schaal.

Ook wordt afvalgips naar Duitsland uitgevoerd om te worden toegepast in mijnen. Conform uitspraken van de Raad van State¹ [#link#](#) wordt het toepassen van afvalstoffen bij de vervaardiging van mortels, die gebruikt worden als opvulling in mijnen om instorten tegen te gaan, aangemerkt als een handeling van nuttige toepassing. Wel is vereist dat de afvalstoffen in de plaats komen van primaire grondstoffen die anders voor het vervaardigen van de mortels waren gebruikt. Relevant hierbij is dat opvullen van door zoutwinning vrijkomende ruimte door de Duitse

1 13 augustus 2003, zaaknummers 199901635/2 en 199902002/1 en 17 september 2003, zaaknummer 200000340/1

overheid verplicht is gesteld, vooral om verzakkingen op maaiveldniveau te voorkomen. In praktijk worden er, wanneer er geen afvalstoffen voor gebruikt kunnen worden, dan ook in het algemeen primaire materialen voor gebruikt.

Relatie minimumstandaard en gebruikelijke verwerking in het buitenland

Het niveau van verwerking dat in de minimumstandaard is vastgelegd komt overeen met de gangbare wijze van verwerking in het buitenland. De minimumstandaard leidt daarom niet tot een ongelijk speelveld tussen Nederland en de omringende landen.

Kosteneffectiviteit

Gescheiden inzamelen en vervolgens nuttig toepassen van gips is doorgaans goedkoper dan integrale inzameling en verwijderen door verbranden. De kostenvoordelen worden niet zozeer bereikt door gescheiden inzameling, maar bij de vermeden verwijdering. Daarmee is de minimumstandaard kosteneffectief.

Specifieke aspecten /ontwikkelingen

In vergelijking tot LAP1 is de minimumstandaard aangepast. De minimumstandaard in LAP1 (storten) ging nog uit van het in Nederland ontbreken van de mogelijkheden om gips aan de bron of achteraf te scheiden en nuttig toe te passen. Inmiddels is in de praktijk bewezen dat deze mogelijkheden er wel zijn. In de planperiode van dit LAP zal daarom een stortverbod voor gips worden afgekondigd.

Evenals bij andere potentiële bouwstoffen is in de minimumstandaard de passage 'binnen de kaders van het beleidskader' opgenomen. Achtergrond hiervan is dat in paragraaf 21.13 [#link#](#) van het beleidskader is verwoord dat bij gebruik in 'noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen' de inzet van ter verwijdering aangeboden materialen de voorkeur heeft boven de inzet van bouwstoffen. Dit betekent dat gebruik in 'noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen' uitsluitend is toegestaan in gevallen waarin het realiseren van deze voorzieningen met ter verwijdering aangeboden afvalstoffen niet mogelijk is. Met een verwijzing naar het beleidskader is deze nuance ook in de formulering van de minimumstandaard tot uiting gebracht.

VI Beleid en regelgeving

Ketens sluiten

De aanwezigheid van gips in steenachtig materiaal kan bemoeilijkt het hergebruik van het steenachtig materiaal. De continuïteit van de afzet van gips naar de Duitse Versatzbau is momenteel onzeker. Het sluiten van de gipskringloop is mede daarom van groot belang. Om de recycling van gips te waarborgen is door een groot aantal betrokken actoren in de keten een convenant ondertekend. Hierin is door de deelnemers de intentie vastgelegd dat Nederland in 2015 Europees koploper is op het gebied van gipsrecycling. Zie ook het hoofdstuk 'Ketengericht afvalbeleid' [#link#](#) van het beleidskader.

Van afvalstof naar bouwstof

Het beleid voor gips is gericht op nuttige toepassing ervan. In het algemeen betreft het hierbij inzet als (of verwerken tot) bouwstof. Wel volgt uit het hoofdstuk 'Mengen' [#link#](#) van het beleidskader als restrictie voor het be- en verwerken van gips gericht op dergelijke inzet als bouwstof dat mengen van partijen gips onderling, met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen is niet toegestaan wanneer het gips zonder mengen niet voldoet aan de kwaliteitseisen van Besluit bodemkwaliteit, **tenzij** toevoegen van het gips civieltechnisch noodzakelijk is voor het produceren van de betreffende bouwstof en het gaat om functionele hoeveelheden gips. Dit houdt dus in dat het mengen van afvalstoffen die niet voldoen aan de kwaliteitseisen van het Besluit bodemkwaliteit niet is toegestaan wanneer dit gebeurt met het oogmerk verontreinigingen weg te mengen en zo alsnog een deze eisen te voldoen. Wordt met de inzet van de afvalstof echter primair de verbetering van de fysische en/of bouwtechnische eigenschappen van de gevormde bouwstof beoogd en wordt niet meer van de afvalstof gebruikt dan vanuit functioneel oogpunt noodzakelijk is, dan is gebruik van afvalstoffen die niet voldoen aan de kwaliteitseisen van het Besluit bodemkwaliteit wel toegestaan, een en ander natuurlijk voorzover de resulterende bouwstof wel aan de kwaliteitseisen van het Besluit bodemkwaliteit voldoet.

Storten

De Europese Richtlijn storten [#link#](#) bepaalt in grote mate de randvoorwaarden waarbinnen in Nederland gestort mag worden. In Nederland is deze richtlijn voor een groot deel geïmplementeerd in het Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen [#link#](#) en het Stortbesluit bodembescherming [#link#](#).

In 2002 is een nieuwe bijlage van de Richtlijn storten vastgesteld, te weten beschikking nr. 2003/33/EG, tot vaststelling van criteria en procedures voor het aanvaarden van afvalstoffen op stortplaatsen. Vanaf het moment van de inwerkingtreding van de implementatieregelgeving van deze beschikking, te weten 16 juli 2009 gelden per type stortplaats nieuwe regels met betrekking tot acceptatie. Er wordt onderscheid gemaakt in stortplaatsen voor inerte afvalstoffen, stortplaatsen voor niet-gevaarlijke afvalstoffen, stortplaatsen voor gevaarlijke afvalstoffen en, als bijzondere categorie, ondergrondse stortplaatsen. Per stortplaats geeft de beschikking aan welke afvalstoffen onder welke voorwaarden mogen worden geaccepteerd. Tot die voorwaarden behoren grenswaarden voor uitloging en samenstelling van het afval. Een deel van het afval zal moeten worden getest om te bepalen of aan de grenswaarden wordt voldaan. Per 16 juli 2009 wordt het onmogelijk van bepaalde afvalstoffen onbehandeld te storten. Zij voldoen namelijk niet aan de uitloogcriteria voor gevaarlijke afvalstoffen.

Op het moment van inwerkingtreding van de implementatieregelgeving, 16 juli 2009, komen de bestaande grenswaarden die het onderscheid tussen C2 en C3-afval aangeven, te vervallen.

Een verdere uitwerking van dit beleid is te vinden in het hoofdstuk 'Storten' [#link#](#) van het beleidskader.

VII Achtergronden bij in- en uitvoer

Indeling op basis van Groene lijst van afvalstoffen

Hieronder is een indicatief overzicht gegeven van codes van de Groene lijst van afvalstoffen (bijlage III van Verordening (EG) 1013/2006 [#link#](#)) die voor afvalstoffen van dit sectorplan aan de orde kunnen zijn. De codes zijn ontleend uit de bijlagen van het Verdrag van Bazel [#link#](#) en het OESO-besluit [#link#](#).

Als een code van de Groene lijst van afvalstoffen van toepassing is, hoeft voor de overbrenging van die afvalstoffen de procedure van voorafgaande schriftelijke kennisgeving en toestemming niet te worden gevolgd, mits de afvalstoffen worden overgebracht:

- voor nuttige toepassing, én
- tussen landen die partij zijn bij het OESO-besluit, óf
- naar een niet-OESO-land dat op grond van Verordening (EG) 1418/2007 [#link#](#) of Verordening (EG) 740/2008 [#link#](#) heeft aangegeven deze afvalstoffen te willen ontvangen zonder voorafgaande schriftelijke kennisgeving en toestemming.

Bij de overbrenging moet wel informatie aanwezig zijn als bedoeld in artikel 18 van Verordening (EG) 1013/2006 (een ingevuld formulier uit bijlage VII). De procedure is beschreven in hoofdstuk 'Toetsingskader in- en uitvoer' [#link#](#) van het beleidskader.

Als in Verordening (EG) 1418/2007 of Verordening (EG) 740/2008 voor de overbrenging van afvalstoffen van de Groene lijst is aangegeven dat voor de overbrenging van die afvalstoffen de procedure van voorafgaande schriftelijke kennisgeving en toestemming moet worden gevolgd, dan is deze procedure vereist. De procedure is beschreven in hoofdstuk 'Toetsingskader in- en uitvoer' [#link#](#) van het beleidskader.

Indicatief overzicht van codes op basis van de Groene lijst

Codes op basis van Bijlage IX van het Verdrag van Bazel	B2040
---	-------

De code die in het indicatief overzicht is genoemd, is niet op alle afvalstoffen die onder dit sectorplan vallen van toepassing. Voor overbrenging van afvalstoffen die onder dit sectorplan vallen en waarop de code, vermeld in het indicatief overzicht, niet van toepassing is, moet de procedure van voorafgaande schriftelijke kennisgeving en toestemming worden gevolgd. De procedure is beschreven in hoofdstuk 'Toetsingskader in- en uitvoer' [#link#](#) van het beleidskader.

Vermeld de code van de Groene lijst altijd bij kennisgevingen.